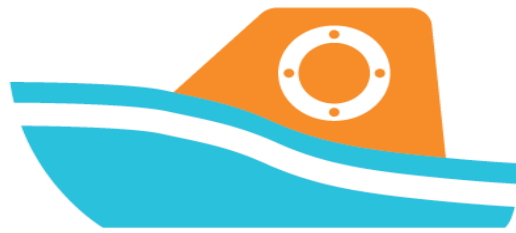

Respectprotocol

OBS De Kajuit

Voorwoord

1 Verwachtingen

- 1.1 Wat mag u verwachten van de leerkrachten op onze school
- 1.2 Wat mag u verwachten van de respectcoördinator
- 1.3 Wat mag u verwachten van de vertrouwenspersoon
- 1.4 Wat wordt van u als ouder verwacht
- 1.5 Wat wordt er van de leerlingen verwacht

2 Informatievoorziening

- 2.1 Begripsbepalingen
- 2.2 Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag
- 2.3 Vormen van pesten zijn
- 2.4 Vormen van digitaal pesten zijn
- 2.5 Signalen van een gepest kind kunnen zijn
- 2.6 Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn
- 2.7 Digitaal pesten

3 Ondersteuning en veiligheid

- 3.1 ondersteuning van leerlingen
- 3.2 Anti – pestprogramma
- 3.3 Sociale en fysieke veiligheid
- 3.4 Afspraken met betrekking tot computer- en telefoongebruik op school
- 3.5 Voorstelrondje

4 De aanpak bij signalen van pesten

- 4.1 Aanpak
- 4.2 Oplossingsgerichte Pest Aanpak

Voorwoord

Missie en visie

Op OBS De Kajuit hebben we de missie 'Samen sterk in verschillen'.

Bij ons op school gaan we graag **samen** met ouders en kinderen in gesprek om doelen te stellen voor de komende tijd. Ook vinden we het belangrijk, dat kinderen leren om samen te werken en samen een doel te bereiken, om zo klaar te zijn voor de maatschappij van morgen.

Wij hechten er belang aan, dat kinderen **sterk** staan in het vormen van een eigen mening, waarbij ze de belangen van anderen niet uit het oog verliezen en hulp bieden waar nodig. Ook streven we ernaar dat ze sterk staan in het oplossen van problemen en proberen we ze zo te begeleiden, dat ze hun talenten optimaal kunnen benutten. Als Vreedzame School zijn we een democratische schoolgemeenschap, waarin kinderen uit de groepen 7 en 8 mediators zijn, die sterk zijn in het bemiddelen bij conflicten tussen leerlingen.

Onze leerlingen ervaren dat ieder mens **uniek** is, en respecteren de **verschillen** tussen mensen en schatten deze op waarde. Zo worden zij mensen, die zich goed kunnen redden in de moderne samenleving en oog hebben voor iedereen. Dit zijn de kernwaarden van openbaar onderwijs.

Omdat alle kinderen zelf ook uniek zijn, geven wij hen bij OBS De Kajuit de **vrijheid** om zich naar eigen vermogen en tempo te ontwikkelen. De kinderen zijn vrij om uit het (thematisch) onderwijsaanbod te halen wat voor hen betekenisvol is. En leren de kinderen niet zoals wij het aanbieden, dan bieden wij het aan zoals de kinderen leren. In onze visie zijn kenmerken terug te vinden van 'de vrije school' en 'Montessori onderwijs'. Wij kijken écht naar kinderen, en hun **behoeftes en talenten**.

Op welke manier geeft onze school invulling aan de identiteit?

Wij verzorgen elke dag kwalitatief goed onderwijs. De basis daarvoor is een veilig schoolklimaat. Wij zijn een 'Vreedzame school'. Dit houdt in dat we elke dag met elkaar de volgende zaken leren en blijven ontwikkelen:

- Op een positieve en zorgzame manier met elkaar omgaan;
- Op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen;
- Constructief conflicten oplossen;
- Verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en voor de gemeenschap;
- Openstaan voor verschillen tussen mensen.

Met behulp van dit programma creëren we een positief sociaal klimaat in de school. Onze school is een openbare school. Een openbare school staat open voor kinderen van alle levensbeschouwelijke richtingen, en gaat daar respectvol mee om. Binnen het onderwijsaanbod zijn alle verschillende levensbeschouwelijke richtingen van tijd tot tijd vertegenwoordigd.

Goede samenwerking en communicatie tussen school en gezin zijn erg belangrijk. Hier kan een groot voordeel behaald worden. Daarom wordt hieronder beschreven wat u van ons als school kan verwachten en wat wij van u en uw kinderen verwachten.

1. Verwachtingen

1.1 Wat u mag verwachten van de leerkrachten op onze school?

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.

U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar respectvol handelen. Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, de ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

1.2 Wat mag u verwachten van de respectcoördinator?

De respectcoördinator is:

- Het aanspreekpunt voor ouders, leerlingen en leerkrachten;
- in samenwerking met het team verantwoordelijk voor het sociaal klimaat op school;
- verantwoordelijk voor het monitoren van de veiligheidsbeleving van de leerlingen.

De respect coördinator heeft een actieve rol in het voorkomen en tegengaan van pesten. Ook zorgt hij voor de uitvoering van dit protocol. Hij ondersteunt het management en de leerkrachten bij het voorkomen van incidenten en is, naast de leerkrachten, het aanspreekpunt voor leerlingen en de ouders. De respect coördinator bespreekt deze meldingen altijd met de verantwoordelijke leerkracht en informeert het management. Eventueel zoekt hij samen met de ouders en leerlingen naar passende hulp en is hij op de hoogte van het verloop van het hulptraject.

Opvang leerling/ ouder:

- Opvangen van de leerling/ouder die te maken heeft met pestgedrag.
- Luisteren naar wat de leerling/ouder te vertellen heeft.

De pestsituatie in kaart brengen:

- Vragen wat de leerling/ouder/leerkracht al gedaan heeft.
- Duidelijk maken wat de rol van het 'aanspreekpunt pesten' is.

Zoeken naar en begeleiden bij oplossingen:

- Vragen hoe de gewenste situatie eruit ziet.
- Uitleg geven over hoe op school een pestprobleem wordt aangepakt.
- In kaart brengen hoe de gewenste situatie bereikt kan worden.
- Acties ondernemen om het pestprobleem op te lossen.
- Schriftelijk vastleggen van ondernomen acties en gemaakte afspraken met betrokkenen.

Nazorg:

- Check of de afspraken zijn nagekomen en het pesten is gestopt.

Verwijzen:

- In geval van strafbare feiten de ouders of meerderjarige leerling adviseren naar de politie te gaan.
- Mocht het gesprek tussen het aanspreekpunt en leerling/ouder niet naar tevredenheid lopen of tot het gewenste resultaat leiden, wordt de leerling/ouder geattendeerd op de klachtenregeling.

1.3 Wat mag u verwachten van de vertrouwenspersoon?

De vertrouwenspersoon is het aanspreekpunt voor leerlingen die met een probleem of vraag zitten en dit niet met ouders of leerkracht willen bespreken. De leerlingen zoeken contact met de vertrouwenspersoon door een briefje in de witte brievenbus te stoppen. Samen met de leerling wordt er dan naar een oplossing gezocht. De vertrouwenspersoon heeft geen zwijgplicht, hij/zij kan hulp inschakelen waar dat nodig is.

1.4 Wat wordt er van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen hoeft geen probleem te zijn, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende afspraken houden:

- u spreekt in het bijzijn van uw kind met respect over andermans opvoeding en andermans kind;
- u spreekt met respect over de leerkracht;
- als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de leerkracht. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

1.5. Wat wordt er van de kinderen verwacht?

Wij verwachten van de kinderen dat zij eerst het conflict zelf proberen op te lossen. Ze vragen, indien nodig, hulp aan de leerkracht en tijdens het buiten spelen kan er hulp gevraagd worden aan de mediators. De mediators worden ingezet bij een meningsverschil of bijvoorbeeld wanneer een kind wordt buiten gesloten. Bij verbaal of fysiek geweld moet het kind hulp vragen aan de leerkracht.

Wanneer een kind iets onplezierig vindt kan het zeggen: “Ik vind het vervelend dat je en ik wil dat je stopt”. Op het moment dat het kind doorgaat met het onplezierige gedrag kan dit nog één keer herhaald worden. Gebeurt het nog een keer, dan schakelt het kind de hulp van de leerkracht in of hulp van de mediators.

Wij verwachten dat de kinderen de geleerde begrippen die worden aangereikt binnen de vreedzame school toepassen. De mediators lossen een conflict op aan de hand van een stappenplan die hoort bij de vreedzame school.

2. Informatievoorziening

2.1 Begripsbepalingen

Plagen

Je kunt van plagen spreken als beide partijen even sterk zijn en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Het kan een steekspel met woorden zijn of elkaar voor de gek houden. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen. Tussen kinderen, zeker in de bovenbouw en in het voortgezet onderwijs, zie je hetzelfde patroon ontstaan. Humor (echte!) staat hierbij centraal.

Ruzie / conflict

Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden. Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is.

Pesten

Bij pesten is sprake van herhaaldelijk verbaal of fysiek beschadigen van een ander en/of sociaal uitsluiten van de ander uit de groep.

Pestgedrag wordt niet perse gedefinieerd door de handeling zelf, maar meer door de bedoeling van die handeling (schaden, buitensluiten):

- Er is sprake van doelbewuste opzet.
- De machtsverhoudingen tussen dader en slachtoffer zijn ongelijk.
- Het pesten gebeurt systematisch.
- Het pesten houdt niet vanzelf op.

Plagen wordt pesten

Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en/of woorden onprettig te vinden en de plager toch doorgaat.

Het pesten houdt niet vanzelf op.

Voorwaarden

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen (leerlingen (gepeste leerling, pester en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen, los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt moeten leerkrachten, in samenwerking met de ouders, dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en bevoegd gezag adviseren.
- Op school is een respect coördinator aangesteld.

Preventief pestbeleid

Onze scholen hechten veel belang aan een goed pedagogisch klimaat. We vinden het bieden van veiligheid, rust en structuur belangrijk. Binnen school hanteren wij de volgende regels:

- Iedereen is belangrijk en hoort er bij.
- We zorgen voor elkaar.
- We gaan vriendelijk en beleefd met elkaar om.
- We praten en lopen rustig.
- We zorgen dat het netjes en opgeruimd is.
- Samen zijn we sterk in verschillen.

Het activiteitenplan op onze school ziet er als volgt uit:

- Start schooljaar:
 - Vaststellen klassenprotocol. Uitgangspunten:
 - Geen enkel kind verdient het om gepest te worden.
 - Verschillen tussen kinderen mogen er zijn.
 - Kinderen hebben namen en geen bijnamen of scheldnamen.
 - Doe alleen met een ander kind wat jij ook prettig vindt.
 - Kom niet aan een kind als die dat niet wil.
 - Wij zijn zuinig op de spullen van iedereen.
 - Slaan, duwen of schoppen zijn ongepast.

- Roddelen en uitlachen zijn verkeerde signalen.
 - Iemand opwachten na schooltijd om te gaan pesten is gemeen.
 - Als je het moeilijk vindt om een probleem zelf op te lossen, vraag je om hulp.
 - Hulp vragen is slim.
 - Zie je pesterijen of ander gevaar en je kunt dit niet zelf oplossen. Vertel het de juf of de meester of een ander die kan helpen.
 - Luisteren en praten, dat lost ruzies op.
- o Zo nodig schoolregels binnen/ buiten actualiseren. Uitgangspunten schoolprotocol:
 - Ik doe mijn werk zo goed als ik kan.
 - Wat ik doe is goed voor de groep.
 - Ik zorg voor de school, het lokaal en onze spullen.
- o Ten aanzien van de volgende situaties worden afspraken gemaakt:
 - Afspraken tijdens instructie.
 - Afspraken tijdens zelfstandig werken.
 - Afspraken tijdens vrije momenten.
 - Omgaan met elkaar.
- o Aan het begin van het schooljaar worden de ouders op school geïnformeerd over onze werkwijze via informatieavonden en/ of via schoolgids XXX. Er wordt verteld over de regels en afspraken en de consequenties bij wangedrag. Aan de ouders wordt gevraagd dit positief te ondersteunen.
- o Belangrijk leerkrachtgedrag:
 - Er worden duidelijke voorwaarden gesteld voor lessen beginnen.
 - Er wordt positief feedback gegeven op gewenst gedrag.
 - Negatief gedrag wordt waar mogelijk genegeerd dan wel non-verbaal gecorrigeerd.
 - Er wordt consequent omgegaan met afspraken en consequenties bij wangedrag.
 - Bij herhaald verstorend gedrag wordt er met de ouders gesproken.
 - De leerkracht is directief in de aansturing van de groep.
 - De leerkracht is voorspelbaar voor de kinderen.
 - De leerkracht is positief en motiveert.
 - Bij vrije situaties wordt veel structuur geboden.
 - De leerkracht zorgt voor motiverende activiteiten en afwisselingen binnen de lessen.
- Door het hele jaar heen:
 - o Ter ondersteuning wordt op school gewerkt met de sociaal-emotionele methode XXX. Het doel is in eerste instantie preventief, maar kan ook een curatief doel hebben.
- Voor specifieke ondersteuning kan de school zich wenden tot bijvoorbeeld een schoolbegeleidingsdienst en in sommige gevallen ook het samenwerkingsverband.

2.2 Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag

- het pesten kan als traumatisch worden ervaren door het gepeste kind en sommige omstanders;
- de sfeer in de klas kan negatief beïnvloed worden;
- de schoolresultaten kunnen achteruit gaan;
- de kinderen kunnen verkeerd sociaal gedrag aanleren;
- ieder kind moet zich veilig kunnen voelen.

2.3 Vormen van pesten

- buitengesloten worden;
- negeren;
- roddelen;
- belachelijk maken;
- uitlachen en schelden;
- spullen afpakken of kapot maken;
- achtervolgen en bedreigen;
- slaan, schoppen, duwen en porren.

2.4 Vormen van digitaal pesten

- anonieme berichten sturen via social media;
- schelden, roddelen en bedreigen via computer of mobieltje;
- foto's van mobieltjes op internet plaatsen;
- privé-gegevens op een site plaatsen;
- wachtwoorden misbruiken;
- haatprofielen aanmaken.

2.5 Signalen van een gepest kind kunnen zijn:

Het kind:

- lijkt vaak geen vrienden te hebben;
- wordt vaak als laatst gekozen;
- heeft geen zin om naar school te gaan;
- probeert vaak dichtbij de leerkracht te blijven, ook tijdens de pauze;
- vertoont gedrag dat op klikken kan lijken;
- vertoont angstig, onzeker of agressief gedrag;
- ziet er bang, neerslachtig en huilerig uit;
- vertoont volgzaam gedrag (wordt daar vervolgens mee gepest);
- probeert af te kopen met geld of snoep;
- vertoont verhullend computergedrag.

2.6 Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn:

- het piepen en zuchten van klasgenoten;
- het verminderen van de schoolresultaten.

Het is belangrijk om als ouder en leerkracht signalen te onderkennen die door een gepest kind worden afgegeven, omdat kinderen niet altijd vertellen dat ze worden gepest.

Redenen hiervoor kunnen zijn:

- het is een geleidelijk proces van plagen naar pesten;
- teleurstelling en schaamtegevoelens om ouders er over te vertellen;
- angst voor een beschuldiging (“Waarom zeg je niets terug?”);
- de problemen worden groter als er over gesproken wordt: “Klikspaan!”;
- het niet mogen vertellen van de pester (bedreiging).

2.7 Digitaal pesten

Het digitaal pesten gebeurt meestal in buitenschoolse situaties, maar dit gaat vaak samen met pesten in de "echte wereld". De kinderen mogen op school niet op social media (Facebook, Twitter, enz.).

Wanneer er door kinderen of ouders wordt gemeld dat er sprake is van digitaal pesten worden de ouders van de pesters hiervan altijd op de hoogte gesteld. Verder wordt de aanpak gevolgd zoals deze is opgenomen in dit protocol.

De school maakt gebruik van een aantal tips tegen digitaal pesten

Voor de leerlingen:

- vertel aan je ouders dat cyberpesten plaatsvindt. Het is nooit jouw schuld dat een ander iets vervelends naar jou toe stuurt op internet. Niemand heeft het recht om jou te pesten;
- reageer niet op het cyberpesten. Ga niet terugschelden;
- blokkeer iedereen die jou pest op internet;
- bewaar alles wat met pesten te maken heeft op de computer als bewijsmateriaal;
- meld (internet)pesten van medeleerlingen op school. Overleg met je ouders en school de te nemen stappen.
- maak eventueel gebruik van de website www.pestweb.nl. Op deze website kan ieder kind terecht dat gepest wordt, weet dat er gepest wordt, advies wil hebben, of gewoon even zijn/haar hart wil luchten.

Voor de ouders:

- sommige kinderen vertellen niet dat ze gepest worden via internet, omdat ze bang zijn dat ze niet meer mogen internetten. Maak duidelijk, dat uw kind gewoon mag blijven internetten;
- lees bij vervelende YouTube filmpjes de tips op de politiesite <http://www.vraaghetdepolitie.nl/sf.mcgi?193>.
Als u aangifte wilt doen, doe dan eerst aangifte, voordat u het filmpje door YouTube laat verwijderen (i.v.m. bewijsmateriaal).

3 Ondersteuning en veiligheid

3.1 ondersteuning van leerlingen

Wat is het Schoolondersteuningsprofiel?

Leerlingen hebben soms extra ondersteuning nodig. In het schoolondersteuningsprofiel staat welke extra ondersteuning de school biedt, naast de basisondersteuning. Ook staat in het document welke doelen en wensen de school heeft voor de toekomst. Daarnaast komt het contact met ouders over de ondersteuning aan bod. Leraren, de schoolleiding en het bestuur stellen samen het schoolondersteuningsprofiel op.

Binnen OBS De Kajuit willen we er vooral op inzetten dat onze leerlingen zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leerproces en een leergierige en onderzoekende houding ontwikkelen. Daarom zijn we in de groepen 1 t/m 4 een traject spelend leren gestart, waarin de leerlingen veel meer door spel in hoeken een breed aanbod krijgen en hun doelen spelenderwijs gaan bereiken. U kunt hier meer over lezen op onze website www.obs-dekajuit.nl, in het gedeelte 'onderwijs'.

Vanaf de tweede helft groep 4 tot en met groep 8 wordt daar vervolg aan gegeven tijdens de IPC lessen, waarin de verdere ontwikkeling van 21e eeuwse vaardigheden, zoals samenwerken, probleemoplossend en kritische denken, sociale en culturele vaardigheden een grote plek heeft. IPC staat voor International Primary Curriculum, en is een onderwijsprogramma wat gericht is op vaardigheidsdoelen en kennisdoelen bereiken op een voor de kinderen betekenisvolle manier. Hierbij leren de kinderen over o.a. geschiedenis, aardrijkskunde, natuur, kunst, techniek, enz. U kunt hier ook meer over lezen op onze website, in het gedeelte 'onderwijs'.

De leerkrachten houden rekening met verschillen op leergebied, door te hun lessen vorm te geven door middel van het EDI instructie model. Er wordt gestart met een korte basisinstructie waaraan in principe alle leerlingen deel nemen. Tijdens de begeleide inoefening draagt de leerkracht de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de opdrachten steeds meer over aan de leerlingen. Na controle van begrip gaan leerlingen al dan niet zelfstandig aan het werk op hun eigen niveau of krijgen verlengde instructie.

Sommige leerlingen hebben hulpmiddelen nodig om optimaal van de lessen te kunnen profiteren. Dit wordt door de leerkracht in overleg met de IB-er volgens een protocol vastgesteld en uitgevoerd. Ook zijn aan sommige groepen onderwijsassistenten verbonden, die onder verantwoordelijkheid van de leerkracht ondersteuning bieden aan individuele leerlingen of groepjes. Voorts heeft de school de beschikking over een tweetal onderwijsondersteuners op het gebied van bewegend leren en nieuwkomers. Op grond van de onderwijsbehoeften van leerlingen wordt bekeken op welke wijze deze ondersteuners het beste ingezet kunnen worden. Dit wordt op maat gedaan, onder verantwoordelijkheid van de desbetreffende leerkracht.

Het motto van OBS De Kajuit, 'Samen sterk in verschillen', schijnt door in alles wat wij dagelijks doen op het gebied van extra ondersteuning voor leerlingen.

3.2 Anti – pestprogramma

De Vreedzame School is een compleet programma voor basisscholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

Inmiddels zijn 1000 basisscholen in Nederland 'vreedzaam' en dit aantal groeit ieder jaar. Het hart van De Vreedzame School wordt gevormd door een lessenserie. Tijdens het tweejarige invoeringstraject staat in de teamtrainingen het bijbehorende leerkrachtgedrag centraal. In het eerste jaar ligt het accent op het invoeren van de lessenserie en in het tweede jaar krijgt leerlingmediatie vorm. Daarnaast komen thema's aan de orde als: sociale veiligheid, omgaan met (ongewenst) gedrag, ouderbetrokkenheid en de Groepsvergadering (het democratisch hart in klas en school waar leerlingen een stem hebben, en mogen meepraten over zaken die hen aangaan).

De Vreedzame School wil kinderen opvoeden tot verantwoordelijke en actieve leden van de gemeenschap. Daartoe beschouwen we de klas en de school als oefenplaats. Kinderen leren dat zij deel uitmaken van de gemeenschap die de klas en school vormt en leren daar een bijdrage aan te leveren. Ze leren oog en oor te hebben voor anderen, zich verantwoordelijk te voelen voor het algemeen belang: initiatiefrijk, zorgzaam en betrokken.

In de pedagogische visie van De Vreedzame School staat een aantal uitgangspunten centraal: het constructief oplossen van conflicten met behulp van mediatie, het creëren van een positieve sociale en morele norm, het bevorderen van sociale verbondenheid en gemeenschapszin.

In een situatie waar mensen of kinderen bij elkaar zijn, zullen er altijd conflicten (belangentegenstellingen of meningsverschillen) zijn. Het is zinvol om te leren hoe je kunt voorkomen dat er conflicten ontstaan en dat conflicten ontaarden in ruzie. En hoe je, als een conflict toch in ruzie is ontaard, kan werken aan een constructieve oplossing. Daarbij is de rol van de leerlingen cruciaal. Zij leren, naast de vaardigheden om conflicten constructief op te lossen, ook de verantwoordelijkheid te dragen om dat zelfstandig, zonder hulp van volwassenen, te doen. Voor hun eigen conflicten, maar ook voor conflicten van anderen. Alle leerlingen leren te bemiddelen bij de conflicten van klasgenoten.

Uit onderzoek blijkt dat problemen bij jongeren veel minder voorkomen wanneer ze opgroeien in een omgeving met sociale verbondenheid: een omgeving waarin zij zich welkom, gerespecteerd en niet gediscrimineerd voelen, waarin ze merken dat er positieve verwachtingen over hen bestaan en waarin ze ondervinden dat ze 'ertoe doen'. Kinderen hebben het nodig om nodig te zijn. Natuurlijk zijn er in een omgeving waar kinderen in verkeren regels nodig, maar de sleutel voor een positief klimaat ligt meer in het samen creëren van een cultuur, dan in het bedenken van allerlei regels en codes waar kinderen zich aan dienen te houden. Kinderen moeten het gevoel hebben verantwoordelijk te zijn voor die

cultuur, moeten de boodschap krijgen dat ze erbij horen, en dat ze nodig zijn. Om zo'n verbindende omgeving te bewerkstelligen probeert de Vreedzame School de cultuur van de omgeving waar het kind in verkeert (klas, school) te beïnvloeden. We willen dat die omgeving als een leefgemeenschap wordt gezien, als een oefenplaats voor sociale competentie en actief burgerschap

3.3 Sociale en fysieke veiligheid

Onze school monitort de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen. We nemen een vragenlijst af via Enquêteschool van Vensters.

Om de sociale veiligheidsbeleving van de kinderen van OBS De Kajuit te monitoren, gebruiken we verschillende middelen.

Enquête Vensters

Vanuit PO-vensters en 'Scholen op de kaart' kunnen enquêtes worden afgenomen bij de kinderen. Deze enquêtes geven een duidelijk beeld van het welbevinden van de kinderen.

Vreedzame School activiteiten

De Vreedzame School activiteiten en lessen die dagelijks plaatsvinden stellen het team van OBS De Kajuit in staat om dagelijks te monitoren hoe het gesteld is met het welbevinden van individuen kinderen, maar ook met de groepsdynamiek en zelfs de dynamiek op school als geheel. Dit vindt plaats op allerlei manieren: opdrachten waarbij bijvoorbeeld wordt samengewerkt, kringgesprekken, samen filosoferen, zogenaamde 'energizers', rollenspel, en nog veel meer. Zowel door te praten als door te observeren monitoren leerkrachten hoe het écht met de kinderen gaat.

'Zien' en sociogram

OBS De Kajuit werkt met de 'Zien' vragenlijsten. Deze digitale vragenlijsten die ingevuld worden door leerkrachten geven een compleet beeld van de sociaal-emotionele ontwikkeling van alle kinderen, en laten zien wanneer er opvallendheden zijn waarmee rekening moet worden gehouden. Deze vragenlijsten worden met veel zorg ingevuld, en vervolgens door de leerkrachten altijd nabesproken met de Intern Begeleider en de Respectcoördinator.

Een sociogram is een schematische weergave van alle verhoudingen binnen de betreffende groep. Leerkrachten maken zo'n sociogram door aan alle kinderen bijvoorbeeld de volgende vragen te stellen:

- Met wie speel je graag?

- Met wie speel je liever niet?

- Met wie wil je graag samenwerken?

- Met wie wil je liever niet samenwerken?

- Wie zie je als de leider van de groep?

Schematisch wordt vervolgens weergegeven hoe de lijnen in de klas precies lopen: wie kiest wie positief of negatief? Het geeft veel inzicht voor de keuzes die gemaakt worden om hier op de juiste manier mee om te gaan.

Kindgesprekken

Gedurende de start van het schooljaar voeren alle leerkrachten met ieder individueel kind een kindgesprek. Daarbij wordt alvast gekeken naar hoe kinderen zich voelen in de klas, en of er zaken zijn die zij zelf graag willen bespreken. De rest van het jaar komen kindgesprekken regelmatig terug. Dit kan op allerlei momenten zijn, de leerkracht voelt als geen ander aan wanneer dit nodig is.

Thermometers

De respectcoördinator op OBS De Kajuit zorgt ervoor dat in iedere groep op meerdere vrijdagen in de maand de thermometers worden ingevuld. Op dit blad waarop thermometers staan afgebeeld kunnen de kinderen binnen verschillende categorieën aangeven hoe zij zich voelen, en hoe zij zich voelen in de groep. Dit is een laagdrempelige manier om als leerkracht snel bepaalde ontwikkelingen te kunnen waarnemen, en daar vervolgens meteen iets mee te doen.

Gouden en zilveren weken

De periode na de zomervakantie en na de kerstvakantie heten de gouden en zilveren weken. Gedurende deze periode wordt er in alle klassen op OBS De Kajuit extra aandacht besteed aan de groepsdynamiek, bijvoorbeeld aan de hand van de lessen van de Vreedzame School. Het werken op deze manier geeft het team direct veel inzichten over het welbevinden van de kinderen op die momenten.

3.3 Sociale en fysieke veiligheid

In groep 7 en 8 komt er een medewerker van bureau Halt op school om een informatieles naar keuze te verzorgen. Hierbij kunt u denken aan digipesten of vernielingen.

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Zij kennen hun zoon of dochter zelf dan ook het beste. Maar zeker richting en in de puberteit neemt de invloed van leeftijdsgenoten toe. Opvoeders hebben minder zicht op wat hun kind doet, op straat of tijdens het uitgaan. Halt biedt ouders en opvoeders daarom een steuntje in de rug als het opvoeden even lastig of zelfs problematisch is. Of als uw zoon of dochter in de fout is gegaan. Dat vraagt om snel ingrijpen om erger te voorkomen. Dit ingrijpen doet Halt samen met de opvoeders. En zo nodig met andere organisaties, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin, scholen, gemeenten, politie en jeugdzorginstellingen. Halt biedt kortlopende opvoedingsondersteuning als het nodig is en geeft praktische tips zodat ouders snel zelf de draad weer kunnen oppakken.

3.4 Afspraken met betrekking tot computer- en telefoongebruik op school

- de ouders ondertekenen een overeenkomst met betrekking tot het computergebruik op school;
- het is verboden onder schooltijd en in de pauzes gebruik te maken van de mobiele telefoon, behalve na toestemming van de leerkracht;
- het maken van foto's met een mobiele telefoon is verboden, anders dan na uitdrukkelijke toestemming van de leerkracht bij excursies en /of uitstapjes.

3.5 Voorstelrondje

Aan het begin van het schooljaar stellen de respectcoördinatoren en de contactpersonen zich aan alle leerlingen voor. Tijdens de klassenbezoeken bespreken we alles wat leerlingen dienen te weten over dit document en geven de leerlingen informatie over wat te doen bij pestgedrag. Voor de bovenbouwleerlingen is pestweb.nl een goede site om de leerlingen te ondersteunen. Daarnaast wordt de rol van de contactpersonen besproken.

4 De aanpak bij signalen van pesten

4.1 Aanpak

De eerste schakel bij pestgedrag is in bijna alle gevallen de leerkracht.

Verschillende manieren waarop een leerkracht hiervan op de hoogte kan worden gesteld zijn:

- melding van de gepeste leerling;
- een ouder van de gepeste leerling;
- een medeleerling;
- observatie van de leerkracht zelf.

Na deze melding deelt de leerkracht dit met de respectcoördinator en koppelt het terug naar de ouders als deze nog niet op de hoogte zijn. In samenwerking met de respectcoördinator wordt een verbeterplan opgesteld om de huidige situatie om te buigen naar gewenst gedrag en een veilige situatie.

De leerkracht en de respectcoördinator beslissen samen met de ouder(s) wanneer de oplossingsgerichte pest aanpak wordt ingezet.

Mocht het zo zijn dat de gepeste leerling het probleem niet met de leerkracht wil bespreken, dan kan er een briefje in de witte brievenbus gedaan worden van de vertrouwenspersoon. In dit geval probeert de vertrouwenspersoon samen met de leerling naar een gewenste situatie toe te werken.

4.2 Oplossingsgerichte Pest Aanpak

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan en of het programma van De Vreedzame School nog wel goed wordt uitgevoerd.

Maar soms is er meer nodig. In de eerste plaats vragen we altijd aan andere leerlingen om te helpen. Als er meer nodig is, hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pest Aanpak (OPA).

De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht en leerlingen.

Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen. In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden: 1. Gesprek met het gepeste kind. De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes.

We vragen in dit gesprek aan de leerling of hij of zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen de school deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in. 2. Gesprek met de steungroep. Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen. 3. Tweede gesprek met de gepeste. Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste. 4. Tweede gesprek met de steungroep. Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan. Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.

Het is een oplossingsgerichte methode, waarbij het handig is om de 4 beschreven punten in zeven stappen van 3 rondes, pestgedrag op school aan te pakken en waarbij de leerlingen zelf worden ingezet om het pesten te stoppen. Essentieel is dat er geen schuldigen worden aangewezen, verwijten worden uitgesproken of straffen worden uitgedeeld. Met de blik gericht op de toekomst stellen we de verbetering van de situatie centraal. Met dit alles sluit OPA naadloos aan op het gedachtegoed van De Vreedzame school.

Essentiële elementen in de procedure:

- geen schuld, verwijten of straf;
- gaat uit van het goede in ieder kind;
- gevoelens staan centraal i.p.v. feiten;
- aanmoedigen van empathie;
- gedeelde verantwoordelijkheid;
- snel, positief en oplossingsgericht;
- geeft dader kans gedrag te veranderen.

De zeven stappen worden in 3 rondes doorlopen

ronde 1	stap 1	gesprek melder gesprek doelwit
ronde 2	stap 2 t/m 6	gesprek supportgroep
ronde 3	stap 7	gesprekken individuele leden supportgroep afsluitend gesprek doelwit

stap 1	gesprek doelwit	<p>informatie verzamelen</p> <p>procedure uitleggen</p> <p>vertrouwen vragen</p> <p>checken wat wel/niet gezegd mag worden</p> <p>blik vooruit</p>
stap 2	groep wordt samengeroepen	<p>snel handelen</p> <p>leden van het groepje bijeenroepen</p> <p>aangename setting creëren</p> <p>doelwit is niet aanwezig</p>
stap 3	leg het probleem uit	<p>begeleider houdt de touwtjes in handen</p> <p>niet beschuldigen, etiketteren, moraliseren</p> <p>vertel hoe het doelwit zich voelt!</p> <p>ilustreer met woorden, tekst, gedicht, tekening van slachtoffer</p>
stap 4	deel de verantwoordelijkheid	<p>begeleider wijst op individuele verantwoordelijkheid</p> <p>nadruk op "het moet stoppen"</p> <p>niemand wordt gestraft</p> <p>belang van de groep</p>
stap 5	vraag naar ideeën van elk groepslid	<p>moedig aan om oplossingen voor te stellen</p> <p>laat eventueel herhalen, beginnend met "ik"</p> <p>vraag door om intenties concreet te maken</p> <p>aanvaard alle positieve voorstellen</p> <p>gebruik positieve bekrachtiging</p>
stap 6	Laat het aan hen over	<p>leg de verantwoordelijkheid voor de oplossing bij hen</p> <p>schenk vertrouwen</p> <p>maak melding van de volgende (individuele) gespreksronde, na 1 week</p>

		blijf bereikbaar
stap 7	Een gesprek met ieder afzonderlijk	nieuwe bijeenkomst na 1 week spreek alle kinderen apart houd hen betrokken bij het proces vraag doelwit naar veranderingen en verwachtingen voor de toekomst